

การศึกษาแนวทางการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน ในอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี

A STUDY OF GUIDELINES FOR INTERPRETATION OF COMMUNITY IDENTITY IN SAMCHUK DISTRICT, SUPHANBURI PROVINCE

จักร์กวี ชื่อดอง*

Jakkawee Suetrong

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

*Corresponding Author E-mail: jakkawee_29@hotmail.com

Received April 8, 2025; Revised July 24, 2025; Accepted August 5, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนในอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนในอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และบรรยายแบบพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน แบ่งข้อมูลที่ศึกษาออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ข้อมูลด้านเอกลักษณ์ชุมชน พบว่า เอกลักษณ์ชุมชนที่มีอยู่เดิมส่วนใหญ่เกิดจากวัฒนธรรมพื้นฐานของชุมชน คือ ประวัติศาสตร์ชุมชนโดยเฉพาะวัดเก่าแก่ที่อยู่คู่ชุมชนมายาวนาน ในขณะที่เอกลักษณ์ชุมชนที่สร้างขึ้นใหม่ พบว่า ในแต่ละชุมชนมีการสร้างแหล่งที่พักแบบโฮมสเตย์ในรูปแบบครัวเรือนเพื่อรองรับด้านการท่องเที่ยวชุมชน สาเหตุของการสร้างเอกลักษณ์ชุมชนขึ้นใหม่เกิดจากการสร้างรายได้และการมีรายได้เสริม ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ ขาดความสนใจ ขาดผู้สืบทอด และขาดงบประมาณ 2) ข้อมูลด้านการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน พบว่า วิธีการสื่อความหมายแบ่งได้ 2 วิธี คือ วิธีการแบบการบริการที่ใช้คนและวิธีการแบบการบริการที่ไม่ใช้คน โดยทุกชุมชนมีวิธีการสื่อความหมายทั้ง 2 วิธีควบคู่กันเพื่อให้คนภายในและภายนอกชุมชนได้เข้าใจข้อมูลมากยิ่งขึ้น รวมถึงต้องการสื่อต่าง ๆ และการจัดกิจกรรมชุมชนที่เพียงพอ ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ ขาดผู้สื่อความหมาย ขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และขาดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

คำสำคัญ: การสื่อความหมาย, เอกลักษณ์ชุมชน, อำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี

Abstract

This article aimed to study the guidelines for interpretation of the community identity in Samchuk District, Suphanburi Province. This research employed a qualitative method. The key informants were residents of Samchuk District, Suphanburi Province. Data were collected through informal interviews, analyzed using content analysis, and described using a descriptive narrative approach.

The research findings revealed that the guidelines for interpreting community identity can be divided into two main aspects: 1) Community identity information: Most

existing community identities are rooted in the community's fundamental culture, particularly its history, including ancient temples that have long been part of the community. As for newly created community identities, many communities have established household-based homestays to support community-based tourism. These new identities have emerged as a means to generate income and provide supplementary earnings. The problems and obstacles found include a lack of interest, shortage of successors, and insufficient budget. 2) Interpretation community identity information: The methods of interpretation can be categorized into two types: human-based services and non-human-based services. All communities utilize both methods in parallel to enhance understanding among both community members and outsiders. There is also a need for adequate media and community-based activities. The problems and obstacles found include a lack of communicators, lack of continuous development, and lack of community participation.

Keywords: Interpretation, Community Identity, Samchuk District Suphanburi Province

บทนำ

ประเทศไทยเป็นที่รู้จักทั่วโลกด้านเอกลักษณ์ไทยที่มีภาพลักษณ์โดดเด่น สร้างความประทับใจให้แก่ผู้มาเยี่ยมเยือนและมีกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่หลายคนอยากเข้ามาสัมผัสกับประสบการณ์วิถีชีวิตที่ไม่เหมือนที่ไหน สอดคล้องกับข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาที่รายงานข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวในประเทศไทยในปัจจุบันมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยยอดสะสมเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม ปี 2567 รวม 35,545,714 คน สำหรับข้อมูลของจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ยอดสะสมเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม ปี 2567 รวม 6,402,407 คน รายได้จากผู้เยี่ยมเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน 12,077.72 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2568) เหตุผลเพราะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เส้นห์ของธรรมชาติ อาคารบ้านเรือนโบราณ อาหารอร่อย วิถีชีวิตคนในชุมชนที่เรียบง่าย ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย และการมีสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะการค้าขายแบบเก่า ทำให้จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับคนในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ติด 1 ใน 10 จังหวัดทำเงินท่องเที่ยวไทยสูงสุด ปี 2567 (9 เดือนแรก) โดยทำเงินสูงสุดเป็นอันดับที่ 9 ของประเทศไทย สอดคล้องกับดัชนีชี้วัด ใจเป้ง (2566) พบว่า วัฒนธรรมชาวยองนั้นไม่ได้โดดเด่น หรือโด่งดังจนถึงขนาดว่าเอ่ยชื่อแล้วทุกคนจะต้องรู้จัก แต่คนในชุมชนก็เชื่อว่าถ้าภาพเหล่านี้ถูกสื่อสารออกไปในวงกว้างก็จะทำให้มีคนอยากมาเห็น อยากมาเรียนรู้ และอยากมาสัมผัสวิถีแห่งชาวยองมากขึ้น ศิลปะ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตแบบบ้าน ๆ ก็จะมีคุณค่า กลายเป็นเส้นห์ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

อำเภอสามชุกก็เช่นเดียวกัน เป็นอำเภอหนึ่งที่เก่าแก่ของจังหวัดสุพรรณบุรีและมีความสำคัญมากแห่งหนึ่งในประวัติศาสตร์ไทย แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 7 ตำบล คือ 1) ตำบลย่านยาว 2) ตำบลสามชุก 3) ตำบลวังลึก 4) ตำบลหนองผักนาก 5) ตำบลบ้านสระ 6) ตำบลหนองสะเดา และ

7) ตำบลกระเสียว (สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1, 2568) ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่เข้ามาในอำเภอสามชูกีจำนวนมากและเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อาจเพราะเป็นอำเภอที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การมีตลาดเก่า คือ ตลาดสามชุกร้อยปี ที่ได้รับรางวัลจากโครงการอนุรักษ์ชุมชนสามชุกและตลาดเก่าร้อยปี ชนะรางวัล (Award of Merit) จากการประกวดรางวัลเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก จากองค์การยูเนสโก (เหมือนพิมพ์ สุวรรณภาศ, 2553) ซึ่งมีลักษณะการค้าขายแบบเก่าที่หาดูได้ยาก การอนุรักษ์อาคารบ้านเรือนโบราณ และการรักษารัชมงคลชาติสิ่งแวดล้อมที่ดี ทำให้เป็นอำเภอที่สร้างความภาคภูมิใจเป็นอย่างมาก ในขณะเดียวกัน การพัฒนาและส่งเสริมเอกลักษณ์ชุมชนและการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวนี้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งควบคู่กันไปด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นถึงประโยชน์ในการศึกษาแนวทางการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อทราบข้อมูลด้านเอกลักษณ์ชุมชนและข้อมูลด้านการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน สาเหตุและความต้องการการสื่อความหมาย ปัญหาและอุปสรรคในการสื่อความหมายด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการชุมชนได้อย่างเหมาะสม สามารถนำข้อมูลที่ศึกษามาปิดช่องว่างด้านการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนเพื่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงและส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เตรียมความพร้อมด้านการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวอีกด้วย

บทความวิจัยนี้นำเสนอแนวทางการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี กรอบแนวคิดและกระบวนการวิจัยเน้นส่งเสริมด้านแนวทางการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน อีกทั้ง ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น สอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี คือ 1) การพัฒนาการท่องเที่ยวและการกีฬา เพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ของจังหวัดสุพรรณบุรี 2) การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้การมีส่วนร่วมสู่ความยั่งยืน และ 3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จังหวัดสุพรรณบุรี, 2568)

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้แบ่งประเด็นการศึกษาประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับเอกลักษณ์

สุพัตรา สุภาพ (2536) ตามพจนานุกรม เอก แปลว่า เด่น หนึ่ง เอกลักษณ์ จึงเป็นลักษณะเด่นของสังคมหรือลักษณะส่วนรวมของสังคมที่เห็นเด่นชัดแตกต่างจากสังคมอื่น ๆ เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง เอกลักษณ์อาจดูได้จากภาษา เครื่องแต่งกาย นิสัยใจคอ ความคิด ที่ทำให้สังคมนั้นแตกต่างจากสังคมอื่น สังคมไทยมีที่มาจากสังคมชนบท จากชุมชนแบบที่มีจิตใจอบอุ่นอารี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำให้คนไทยมีไมตรีต่อผู้อื่น แม้สังคมไทยปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงไปและได้รับความเจริญสมัยใหม่

แต่ลักษณะความเป็นกันเองก็ยังหลงเหลืออยู่ เป็นเอกลักษณ์ที่เราได้รับจากบรรพบุรุษซึ่งตกทอดกันมา ทำให้เราแตกต่างจากชาติอื่น แม้จะไม่เหมือนเดิมทีเดียว แต่ก็ยังมีแนวเดิมให้เห็นอยู่ไม่มากนักน้อย ดังที่ เกษม ภูณาศรี และคณะ (2560) ที่ว่า เอกลักษณ์ท้องถิ่นเป็นสิ่งที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะของชุมชน ที่แตกต่างจากชุมชนอื่น ๆ เช่น ลักษณะเด่นทางธรรมชาติ สังคม ประเพณี วัฒนธรรม ชนชาติ แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ในปัจจุบันเอกลักษณ์ท้องถิ่นได้ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน อย่างกว้างขวาง

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อความหมาย

การสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน คือ การถ่ายทอดลักษณะเฉพาะของชุมชนให้เป็นที่รู้จัก และเข้าใจ เพื่อสร้างความภูมิใจในชุมชนและดึงดูดผู้คนภายนอกให้เข้ามาเรียนรู้ มีส่วนร่วมโดยผ่านสื่อ ที่ใช้สื่อความหมายในชุมชน ตามที่ Sharpe (2007, อ้างถึงใน กิตดา ปรีตถจริยา, 2552) การสื่อความหมาย แบ่งการให้บริการได้เป็น 2 ประเภทที่สำคัญ คือ ประเภทที่ 1 การบริการที่ใช้คน ผู้มาเยือน จะมาติดต่อกับผู้ชำนาญ การสื่อความหมายโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ในกิจกรรม การบริการที่ใช้คน ถือเป็นสื่อ ที่ดีเลิศเนื่องจากมีความอบอุ่นและยืดหยุ่น ผู้มาเยือนได้รับการติดต่อสื่อสารสองทาง ในขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่สามารถควบคุมสถานการณ์ให้เป็นไปตามกระบวนการสื่อความหมายที่เตรียมไว้ได้ และ ประเภทที่ 2 การบริการที่ไม่ใช้คน ผู้มาเยือนติดต่อกับผู้ชำนาญการสื่อความหมายอย่างผิวเผิน การบริการอย่างนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ไม่ควรจะทดแทนการติดต่อที่ไหน แต่ควรจะเป็นหนทางขยาย รายการสื่อความหมายให้มากขึ้นกว่าการใช้ผู้สื่อความหมายแต่เพียงอย่างเดียว ดังที่เมธาวี จำเนียร (2562) ที่ว่า ชุมชนสามารถสื่อสารอัตลักษณ์ของตนเอง ผ่านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อเลือก เนื้อหาหรือประเด็นที่เป็นความโดดเด่นไม่เหมือนใครภายในชุมชนออกไป เพื่อสร้างความสนใจ ให้กับนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมในชุมชนของตน

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

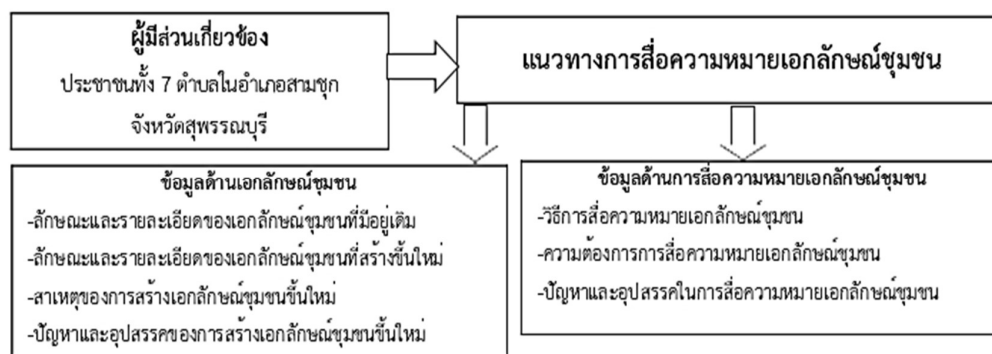
การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน การพัฒนาทั้ง ในการแก้ไขปัญหาและป้องกันปัญหาโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ร่วมกำหนดนโยบาย ร่วมวางแผน ตัดสินใจและปฏิบัติตามแผน ร่วมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ร่วมติดตาม ประเมินผลและรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงประชาชน ชุมชนและเครือข่ายทุกระดับในพื้นที่ (สถาบันพระปกเกล้า, 2568) ซึ่งถวิลวดี บุรีกุล (2548) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในชุมชนในการที่ ประชาชนใช้สิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบในการเข้าไปร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชน รวมไปถึงสำรวจ ตรวจสอบความจำเป็นในเรื่องต่าง ๆ เพื่อระดมทรัพยากรท้องถิ่นและเสนอแนวทางแก้ไขใหม่ ๆ ให้กับ ชุมชน สอดคล้องกับวชิรวัชร งามละม่อม (2559) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกันการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาคนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางาน เพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชนและ พัฒนางานในกลุ่มให้มีความโปร่งใสและให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้น

การสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน คือ การนำเสนอและถ่ายทอดลักษณะเฉพาะของชุมชน เพื่อให้ผู้คนภายนอกได้รู้จักและเข้าใจในคุณค่าของชุมชนนั้น ๆ สร้างการรับรู้ภาพลักษณ์ที่ดี ส่งเสริม การท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในการอนุรักษ์และการสืบสานวัฒนธรรม สร้างความเข้มแข็ง

และส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อท้องถิ่นชุมชนมีคุณภาพ วิถีชีวิตของคนในชุมชนก็มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามไปด้วยเช่นกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการศึกษาหาข้อมูลเพื่อหากรอบคิดทำให้ได้ตัวแปรที่ใช้วิจัยครั้งนี้ 2 ด้าน ประกอบด้วยข้อมูลด้านเอกลักษณ์ชุมชน และข้อมูลด้านการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน โดยแนวคิดหลักมีที่มาจากแนวคิดของวิลัยพร สาคริก (2545) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบบการศึกษาภาคสนามโดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ พื้นที่วิจัย คือ ตำบลทั้ง 7 ตำบลในอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- 1. รูปแบบการวิจัย** งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) แบบการศึกษาภาคสนามโดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ
- 2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)** คือ ประชาชนในอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สำหรับการวิจัยครั้งนี้
- 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัยและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาด้านเนื้อหาสาระ (Content Validity) โครงสร้างของข้อคำถาม (Construct Validity) รูปแบบของเครื่องมือตลอดจนภาษาที่ใช้ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงครายข้อ (Index of Item-Objective Congruent: IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ค่า IOC

เท่ากับ 0.95 ถือว่ามีความสอดคล้อง สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลวิจัยได้ จากนั้นแก้ไข ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เริ่มรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ประชาชนในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 เดือน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลตามหลักการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และบรรยายแบบพรรณนาตามประเด็นที่ค้นพบจากผู้ให้ข้อมูล มีกระบวนการวิเคราะห์ 5 ขั้นตอนตามแนวคิดของรัตนะ บัวสนธิ์ (2551) ดังนี้

- 1) การจัดระเบียบข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดระเบียบข้อมูลตามประเภทของข้อมูล โดยจัดเก็บข้อมูลไว้ในแฟ้มเอกสาร เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการนำไปวิเคราะห์เนื้อหา
- 2) การทำดัชนีหรือกำหนดรหัสข้อมูล ผู้วิจัยจัดทำดัชนีหรือกำหนดรหัสข้อมูลแบบอุปนัย (Inductive Coding) โดยอ่านข้อมูลที่บันทึกไว้แล้วพิจารณาว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร จากนั้นกำหนดคำหลักเป็นวลีหรือข้อความที่มีความหมายหรือมีลักษณะเป็นมโนทัศน์แทนข้อมูลชุดดังกล่าว โดยนำไปใส่ไว้ในที่ว่างข้าง ๆ ข้อมูลชุดนั้น แล้วโยงเป็นลูกศรที่เชื่อมระหว่างคำหลักกับข้อมูลชุดนั้น
- 3) การกำจัดข้อมูลหรือสร้างข้อสรุปชั่วคราว ผู้วิจัยสรุปเชื่อมโยงดัชนีคำหลักเข้าด้วยกัน โดยเขียนเป็นประโยคข้อความที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำหลักจะทำให้ข้อมูลในส่วนที่เป็นบันทึกละเอียดที่มีอยู่มากนั้นถูกลดทอนหรือตัดทิ้งไป เหลือเฉพาะประเด็นหลักที่นำมาผูกโยงกัน
- 4) การสร้างบทสรุป ผู้วิจัยเขียนเชื่อมโยงข้อสรุปชั่วคราวที่ผ่านการตรวจสอบยืนยันแล้วเข้าด้วยกัน โดยเชื่อมโยงตามลำดับข้อสรุปแต่ละข้อสรุปเป็นบทสรุปย่อย และเชื่อมโยงบทสรุปย่อยแต่ละบทสรุปเข้าด้วยกันเป็นบทสรุปสุดท้าย และพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่สรุปว่าข้อมูลชุดใดสัมพันธ์กับข้อมูลชุดใด จะมีลักษณะลดหลั่นตามลำดับชั้นความสัมพันธ์ (Hierarchy) ผลสุดท้ายจะได้บทสรุปใหญ่ที่มีความสัมพันธ์ครอบคลุมข้อสรุปและบทสรุปย่อยในรูปของข้อความเชิงอธิบาย
- 5) การพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยย้อนกลับไปพิจารณาข้อมูลที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม เพื่อพิสูจน์ว่าบทสรุปนั้นสอดคล้องกันหรือไม่ โดยพิจารณาวิธีการเก็บข้อมูลและข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา การพิสูจน์ความน่าเชื่อถือของบทสรุปซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูล กระทำโดยการตรวจสอบความเป็นตัวแทนที่ดีของข้อมูลว่าข้อมูลที่เก็บได้มาจากแหล่งบุคคลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มบุคคลส่วนใหญ่หรือไม่ หรือว่าได้มาจากบุคคลเพียงคนเดียว ผู้วิจัยได้รับความไว้วางใจจากผู้ให้ข้อมูลมากน้อยเพียงใด จากนั้นผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้มาเรียบเรียงและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งข้อมูลที่ศึกษาออกเป็น 2 ด้าน แบ่งเป็น

ด้านที่ 1 ข้อมูลด้านเอกลักษณ์ชุมชน (ตารางที่ 1 ถึง 4) ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลลักษณะและรายละเอียดของเอกลักษณ์ชุมชนที่มีอยู่เดิม

เอกลักษณ์ชุมชนที่มีอยู่เดิม	ลักษณะและรายละเอียด
1. ประวัติศาสตร์ชุมชน	
1) วัดบางขวาง	วัดเก่าแก่ มีหลวงพ่อพระประธาน (หลวงพ่อดำ) ประดิษฐานอยู่ในมณฑป
2) พิพิธภัณฑ์บ้านขุนจ้านจันารักษ์	อาคารห้องแถวไม้สามชั้นรูปแบบเรือนเก่า ระเบียงและเชิงชายฉลุลายไม้
3) วัดสามชุก	วัดเก่าแก่อายุกว่า 500 ปี มีรอยพระพุทธบาทสักรอยจำลอง ประดิษฐาน

เอกลักษณ์ชุมชนที่มีอยู่เดิม	ลักษณะและรายละเอียด
4) วัดบ้านทึง	หลวงพ่อธรรมจักร พระพุทธรูปสมัยอุทง
5) วัดวิมลโกศาราม	วัดเก่าแก่สร้างขึ้นในรัชสมัยพระเจ้าอุทง
6) โรงเรียนวัดสามชุก	ชมพระโบราณ หลวงพ่อ 1,000 ปี ในวิหารยกสูง
7) วัดทุ่งแฝก	เป็นโรงเรียนที่มีการอนุรักษ์อาคารเรียนไม้สามแผ่นดินสร้างปี พ.ศ. 2479
8) ศาลหลวงพ่อก้าว	สิ่งศักดิ์สิทธิ์ภายในวัด คือ พระพุทธรูปหลวงพ่อดำหรือหลวงปู่ทองคำ
9) ต้นจันทน์ ต้นจันทน์น้อย	เป็นศาลของหมู่บ้าน คนในชุมชนมีความเชื่อและความเคารพ
10) ศาลตา	ด้านความศักดิ์สิทธิ์ คือ ขงหยง ไฉ่จก หายเจ็บไข้
11) วัดหนองผักนาก	เป็นต้นไม้ขนาดใหญ่ ผลมีกลิ่นหอม อายุมากกว่า 100 ปี
12) วัดลาดสิงห์	เป็นศาลหมู่บ้าน เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชน
13) หลวงพ่อดำ	วัดเก่าแก่สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2375 ภายในวัดพบโบราณสถานและโบราณวัตถุ
14) หลวงพ่อมุย	ตำนานกล่าวว่า สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงสร้างวัด เพื่ออุทิศพระกุศล
15) วัดบางแอก	แก่พระสุพรรณกัลยา
2. ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	พระพุทธรูปศิลาแลงปางมารวิชัย อายุประมาณ 500 ปี
3. อาหารพื้นถิ่น	วัดดอนไร่ ภายในวัดมีมณฑปหลวงพ่อมุย สถานที่บรรจุสรีระสังขารซึ่ง
4. วิธีการดำเนินชีวิต	มรณภาพไปแล้วแต่ยังไม่เน่าเปื่อย
5. ภาพลักษณ์ของชุมชน	ปัจจุบันเหลือเพียงซากปรักหักพังกับต้นโพธิ์อายุกว่า 100 ปี
6. ประเพณีการเล่น	กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานแล้ว
7. สถานที่ท่องเที่ยว	กลุ่มอาชีพผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อไว้บูชาพระโคก จำหน่ายเป็นของที่ระลึกและ
8. สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ	เป็นสินค้าขึ้นชื่อ เช่น เครื่องจักสาน เปลัดัก เป็นต้น

จากตารางที่ 1 พบว่า ลักษณะและรายละเอียดของเอกลักษณ์ชุมชนที่มีอยู่เดิม จำแนกได้ 8 ประการ ส่วนใหญ่เป็นประวัติศาสตร์ในแต่ละชุมชน คือ วัดเก่าแก่ รองลงมาคือ ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน อาหารพื้นถิ่นที่ขึ้นชื่อด้านความอร่อย สะอาดไว้บริการนักท่องเที่ยว วิธีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่าย ภาพลักษณ์ที่เป็นมิตร อ่อนโยนดี มีประเพณีการเล่นที่เป็นเอกลักษณ์ มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีประวัติยาวนาน และการมีสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลลักษณะและรายละเอียดของเอกลักษณ์ชุมชนที่สร้างขึ้นใหม่

เอกลักษณ์ชุมชนที่สร้างขึ้นใหม่	ลักษณะและรายละเอียด
1. แหล่งที่พักแบบโฮมสเตย์	สร้างขึ้นท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เงียบสงบ ปลอดภัย นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน
2. ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นของฝาก ของที่ระลึกที่หลากหลาย
3. สถานที่ท่องเที่ยว	
1) สะพานข้ามแม่น้ำท่าจีน	เป็นสะพานที่สร้างขึ้นให้คนในชุมชนเดินทางสะดวกมากขึ้น และยังเป็นจุดชมวิว (แม่น้ำสุพรรณ) ที่สวยงามในชุมชน
2) วัดปลา วัดบางขวาง	เป็นชุมชนนุมาหลายชนิดที่อยู่ในแม่น้ำท่าจีน (แม่น้ำสุพรรณ) คอยรับอาหารนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน
3) พิพิธภัณฑ์วัดสามชุก	เป็นที่เก็บรักษาวัตถุโบราณมากมาย อาทิ ภาชนะดินเผาสมัยก่อนประวัติศาสตร์
4) บึงระหาร	บึงน้ำขนาดใหญ่ เหมาะแก่การพักผ่อนและออกกำลังกายบริเวณรอบบึง
5) หมู่บ้านอนุรักษ์แะ	สถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ในการศึกษาการดำรงชีวิตของแะ
4. สภาพแวดล้อม	การปรับปรุงภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมให้สะอาด น่าอยู่

จากตารางที่ 2 พบว่า ลักษณะและรายละเอียดของเอกลักษณ์ชุมชนที่สร้างขึ้นใหม่ จำแนกได้ 4 ประการ ส่วนใหญ่เป็นแหล่งที่พักแบบโฮมสเตย์เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของชุมชน รองลงมาคือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ทันสมัย สวยงาม การสร้างสถานที่ท่องเที่ยวขึ้นใหม่ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และการปรับปรุงภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติให้สวยงาม

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลสาเหตุของการสร้างเอกลักษณ์ชุมชนขึ้นใหม่

สาเหตุของการสร้างเอกลักษณ์ชุมชน	รายละเอียด
1. รายได้	เป็นการสร้างงาน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและเพื่อสร้างรายได้
2. ยุคสมัย	การเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยทำให้วิถีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงตาม
3. ความเจริญ	เกิดจากความเจริญด้านต่าง ๆ เข้ามาในชุมชน
4. การปรับวิถีการใช้ชีวิต	เกิดการปรับเปลี่ยนตนเองให้เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน
5. ความเป็นอยู่ที่ดี	คนในชุมชนต้องการชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าสมัยก่อน
6. การเรียนรู้	เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน
7. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น	เกิดการเรียนรู้เอกลักษณ์ชุมชนของคนภายในและภายนอกชุมชน
8. สถานที่ท่องเที่ยว	ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้หลากหลาย โดยเฉพาะบรรพบุรุษของผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น
9. งบประมาณ	เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของชุมชน
10. การพัฒนาท้องถิ่น	ได้รับงบประมาณสนับสนุน
11. การอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น	เพื่อพัฒนาท้องถิ่นด้านการท่องเที่ยวในชุมชนให้มากขึ้น
12. ชุมชนเป็นที่รู้จัก	เป็นการร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นให้คงอยู่คู่ชุมชน
	ชุมชนมีชื่อเสียง บุคคลที่อยู่ภายในและภายนอกชุมชนได้รู้จัก เข้ามาเยี่ยมชม

จากตารางที่ 3 พบว่า สาเหตุของการสร้างเอกลักษณ์ชุมชนขึ้นใหม่ จำแนกได้ 12 ประการ ส่วนใหญ่ต้องการสร้างรายได้ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยและความความเจริญที่เข้ามาในชุมชน ต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ เศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลง ต้องการความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เอกลักษณ์ชุมชนที่สร้างใหม่ทำให้เกิดการเรียนรู้ เกิดการพัฒนา เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น มีสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ บางชุมชนได้รับงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินการเพื่อพัฒนาชุมชนและการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น และทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จัก

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลปัญหาและอุปสรรคของการสร้างเอกลักษณ์ชุมชนขึ้นใหม่

ปัญหาและอุปสรรค	รายละเอียด
1. ขาดความสนใจ	คนในชุมชนยังคงมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ยังขาดความสนใจเท่าที่ควร
2. ขาดผู้สืบทอด	ชุมชนยังขาดผู้สืบทอดด้านการสื่อความหมายที่เพียงพอ
3. ขาดงบประมาณ	ส่วนใหญ่ยังขาดงบประมาณในการดำเนินการ
4. ขาดการพัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการสร้างเอกลักษณ์ชุมชนขึ้นใหม่ จำแนกได้ 4 ประการ โดยส่วนใหญ่ยังขาดความสนใจและความสำคัญในการสร้างเอกลักษณ์ชุมชน รองลงมา คือ ขาดผู้สืบทอดด้านการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนที่เพียงพอ ขาดงบประมาณในบางชุมชน ขาดการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการจัดทำผลิตภัณฑ์เป็นของที่ระลึก โดยเฉพาะด้านบรรจุภัณฑ์

ด้านที่ 2 ข้อมูลวิธีการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน (ตารางที่ 5 ถึง 7) ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลวิธีการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน

วิธีการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน	รายละเอียด
1. แบบการบริการที่ใช้คน	ชุมชนมีมีคหุเทศน์น้อย นักเล่าเรื่องชุมชน ปราชญ์ชุมชน ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน กลุ่มการท่องเที่ยวหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน แกนนำชุมชน
2. แบบการบริการที่ไม่ใช้คน	ชุมชนมีการจัดงานตามประเพณี งานประจำปี งานเทศกาลสำคัญ คำขวัญ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลในรูปแบบออนไลน์ การร่วมออกร้าน แผ่นพับ สื่อประชาสัมพันธ์ ศูนย์กระจายข่าวสาร รูปภาพ पोสเตอร์ ป้ายประชาสัมพันธ์ ศูนย์การเรียนรู้ของผู้สูงอายุ หอกระจายข่าว

จากตารางที่ 5 พบว่า วิธีการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน แบ่งเป็น 2 แบบ คือ วิธีการแบบการบริการที่ใช้คนและวิธีการแบบการบริการที่ไม่ใช้คน ทุกชุมชนใช้วิธีการสื่อความหมายทั้ง 2 แบบ ควบคู่กัน โดยส่วนใหญ่พบการสื่อความหมายโดยวิธีการแบบการบริการที่ไม่ใช้คน

ตารางที่ 6 แสดงข้อมูลความต้องการการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน

ความต้องการการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน	รายละเอียด
1. สื่อประชาสัมพันธ์	ต้องการสื่อประชาสัมพันธ์เอกลักษณ์ชุมชน เพื่อสื่อความหมายให้มากขึ้น
2. กิจกรรมในชุมชน	ควรจัดกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ชุมชน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาข้อมูลและได้รับข้อมูลข่าวสารมากขึ้น

จากตารางที่ 6 พบว่า ความต้องการการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน จำแนกได้ 2 ประการ ส่วนใหญ่ต้องการสื่อประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอ รวมถึงศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวให้มากกว่าที่มี

อยู่ในปัจจุบัน รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมเพื่อให้คนในชุมชนและภายนอกชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสาร เกิดการมีส่วนร่วม สร้างความรู้สึกรักและเห็นคุณค่าของเอกลักษณ์ชุมชน

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน

ปัญหาและอุปสรรค	รายละเอียด
1. ขาดผู้สื่อความหมาย	ชุมชนยังขาดผู้สื่อความหมายด้านวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของชุมชน
2. ขาดการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์	ยังไม่มีการพัฒนาสื่อและขาดการประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอ การประชาสัมพันธ์และประกาศข่าวสารยังไม่ทั่วถึง
3. ขาดการมีส่วนร่วม	ชุมชนมีส่วนร่วมยังไม่มากนัก ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมชุมชน

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน จำแนกได้ 3 ประการ ส่วนใหญ่ขาดผู้สืบสานต่อการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนที่เพียงพอ รองลงมาคือ ขาดการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์และสื่ออย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารยังไม่ทั่วถึง บางชุมชนมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตยังไม่เพียงพอ รวมถึงขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถอภิปรายผลออกเป็น 2 ด้าน คือ ข้อมูลด้านเอกลักษณ์ชุมชน และข้อมูลด้านการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลด้านเอกลักษณ์ชุมชนในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

เอกลักษณ์ชุมชนที่มีอยู่เดิมที่เด่นชัด คือ ประวัติศาสตร์ชุมชนที่มีมาอย่างยาวนานโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัดเก่าแก่อายุกว่า 100 ปี ที่มีทุกชุมชนรวมถึงโบราณสถาน โบราณวัตถุต่าง ๆ ทำให้ทราบได้ว่าแต่ละชุมชนมีประวัติความเป็นมาอย่างยาวนานควบคู่กับประวัติศาสตร์ชุมชน ส่งผลให้คนในชุมชนตระหนักถึงคุณค่า ใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจมาโดยตลอด สอดคล้องกับประสารโชค ธุระนุติ และชนัด เผ่าพันธุ์ดี (2565) พบว่า ตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหลายแห่งเนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีเรื่องราวประวัติศาสตร์วัฒนธรรมวิถีชีวิตภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มากมาย ด้านเอกลักษณ์ชุมชนที่สร้างขึ้นใหม่ พบว่า ทุกชุมชนมีแหล่งที่พักแบบโฮมสเตย์ในรูปแบบครอบครัวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน โดยสาเหตุหลักที่สร้าง คือ เกิดการสร้างรายได้ เป็นรายได้เสริม มีเงินออมไว้ใช้ในอนาคต สอดคล้องกับพัชรมณต์ พร้อมเพียรพันธ์ และสยาม คำปรีดา (2565) ที่ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมสร้างธุรกิจใหม่ ๆ โฮมสเตย์แบบครัวเรือน ให้มีความเป็นเอกลักษณ์ มีกลิ่นวิถีชีวิต ความเป็นชนบท มีส่วนร่วมดูแลจากการศึกษาพบปัญหาและอุปสรรค คือ ยังขาดความสนใจและความสำคัญ ส่วนใหญ่เห็นว่าเอกลักษณ์ที่มีอยู่เดิมเป็นเอกลักษณ์ที่มีมานานทุกชุมชน หากต้องสร้างเอกลักษณ์ชุมชนขึ้นใหม่ต้องใช้งบประมาณสนับสนุนจากหลายภาคส่วน สอดคล้องกับกุลทิกา วิบูลย์ปิ่น และสันติธร ภูริภักดี (2562) พบว่า ชุมชนตำบลบ้านแหลมยังไม่มีสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวที่ชัดเจน จึงทำให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวชุมชนยัง無法รับรู้ข้อมูลได้ทั่วถึงและยัง無法เข้าใจถึงวัฒนธรรมวิถีชีวิตของคนในชุมชนอย่างแท้จริง

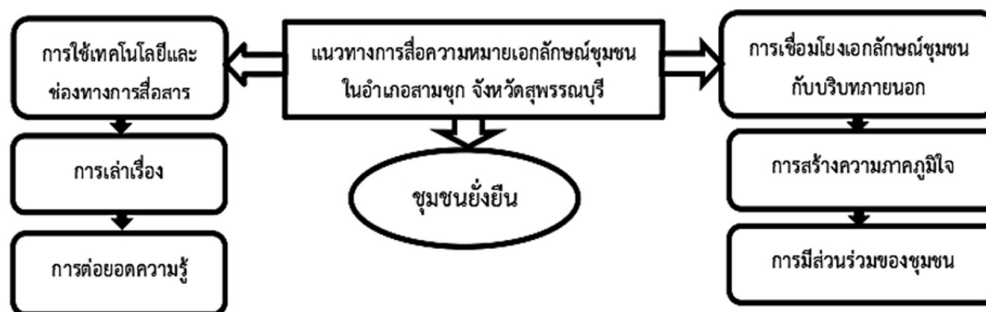
2. ข้อมูลด้านการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนในอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

การสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนมีวิธีการสื่อความหมาย 2 แบบ คือ วิธีการสื่อความหมายแบบการบริการที่ใช้คนและแบบการบริการที่ไม่ใช้คน พบว่า ทุกชุมชนใช้วิธีการสื่อความหมายทั้ง 2 แบบผสมผสานควบคู่กัน ส่งผลดีต่อนักท่องเที่ยวหรือบุคคลอื่นที่เข้ามาในชุมชนเข้าใจข้อมูลเอกลักษณ์ชุมชนได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น และยังพบว่าคนในชุมชนต้องการสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลเอกลักษณ์ชุมชนที่เพียงพอ รวมถึงต้องการจัดกิจกรรมในชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจและความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สอดคล้องกับอรัญญา ตูเบย์ และจุฑาธิปต์ จันทรเอียด (2564) พบว่า ชุมชนมีความต้องการในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนที่สามารถสร้างการรับรู้และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง เน้นการจัดการระบบให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน และยังสร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสื่อความหมาย พบว่า ส่วนใหญ่ชุมชนยังขาดผู้สื่อความหมาย ผู้สืบทอดเอกลักษณ์ชุมชน อาจเป็นเพราะการเป็นผู้สื่อความหมายและผู้สืบทอดเอกลักษณ์ต้องมีการเตรียมตัว เตรียมพร้อมด้านการสื่อความหมายที่ถูกต้อง สอดคล้องกับธนยวิช วิเชียรพันธ์ (2562) พบว่า นักสื่อความหมายที่ดีย่อมแตกต่างจากมัคคุเทศก์หรือคนนำเที่ยวชุมชน การเป็นนักสื่อความหมาย ต้องมีคุณสมบัติ 4 ด้าน กล่าวคือ มีระบบการคิด มีการถ่ายทอดข้อมูล มีทักษะการใช้ภาษา และมีความคิดสร้างสรรค์

ข้อมูลด้านข้อเสนอแนะอื่น ๆ พบว่า การสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนของแต่ละชุมชนยังไม่เพียงพอและยังไม่เด่นชัดนัก ยังต้องการการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ของชุมชน อีกทั้ง ควรจัดกิจกรรมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการวิจัยที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพที่ 2 ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้สามารถนำไปปรับใช้ ช่วยให้การสื่อความหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลเชิงบวกด้านการพัฒนาและสร้างความความยั่งยืนให้กับชุมชน แบ่งเป็น 1) การใช้เทคโนโลยีและช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย ทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย รวดเร็ว สร้างความมีส่วนร่วมมากขึ้น 2) การเล่าเรื่อง ควรเน้นการเล่าเรื่องที่เข้าถึงง่าย น่าสนใจ การนำเสนอเรื่องราวผ่านสื่อที่เข้าถึงง่ายและน่าสนใจ ช่วยสร้างความผูกพัน ทำให้คนในชุมชนรู้สึกเชื่อมโยงกับเอกลักษณ์ชุมชนได้ การเล่าเรื่องโดยคนในชุมชนที่อาศัยในชุมชนมานานย่อมมีองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่สั่งสมมาเป็นเวลานานเช่นกัน 3) การนำความรู้มาต่อยอด โดยการนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ ส่งผลให้คนภายในและนอกชุมชนเข้าใจ สามารถเรียนรู้ เห็นคุณค่าของเอกลักษณ์ชุมชนได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพราะการสื่อความหมายไม่ได้มีเป้าหมายเพียงคนในชุมชน แต่รวมถึงการสร้างการเข้าถึงกับคนภายนอกชุมชนด้วย 4) การเชื่อมโยงเอกลักษณ์ชุมชนกับบริบทภายนอก ช่วยสร้างโอกาสในการพัฒนาชุมชน สร้างความยั่งยืนให้กับเอกลักษณ์ชุมชนได้ 5) การได้เห็นเรื่องราวชุมชนตนเองถูกนำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ ช่วยสร้างความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ตนเองมากขึ้น และ 6) การสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพ จะกระตุ้นคนในชุมชนอยากมีส่วนร่วมในการสร้างและเผยแพร่ข้อมูล เพื่ออนุรักษ์และสืบสานเอกลักษณ์นั้นต่อไป

สรุป

การสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน มีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง การสื่อความหมายสามารถถ่ายทอดเรื่องราว ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของชุมชน ช่วยให้คนในชุมชนและคนรุ่นใหม่ตระหนักถึงคุณค่าของชุมชนของตนเอง มีบทบาทในการรณรงค์เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของชุมชนในประเด็นต่าง ๆ โดยผลการวิจัยสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนรวมถึงเกิดการพัฒนาศักยภาพของนักท่องเที่ยวที่ยังเป็นช่องว่างของการท่องเที่ยวเชิงชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน และเพื่อเป็นการส่งเสริมเอกลักษณ์ของชุมชนให้คงอยู่ เป็นที่รู้จักต่อไป การสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนเป็นเหมือนเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเข้มแข็ง ความยั่งยืนและความสุขให้กับคนในชุมชนได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยที่ได้ สะท้อนให้เห็นข้อมูลเอกลักษณ์ของชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมในด้านการพัฒนาและปรับปรุงเอกลักษณ์ของชุมชนที่มีอยู่เดิมและที่สร้างขึ้นใหม่ รวมถึงจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่พอเพียงในแต่ละตำบล เพื่อสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชนได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ศึกษาแนวทางการใช้สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อพัฒนาด้านการสื่อความหมายเอกลักษณ์ชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยว บุคคลภายในและนอกชุมชนทราบข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

2) ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม ได้เรียนรู้และดำเนินกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ กองทุนส่งเสริมงานวิจัย ปี 2564 สำเร็จด้วยดีด้วยความกรุณาจากประชาชน ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2568, 13 มิถุนายน). สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2567. <https://www.mots.go.th/news/category/411>
- กิตดา ปรีตถจริยา. (2552). การออกแบบเนื้อหาภาษาอังกฤษในการสื่อความหมายเอกลักษณ์ของสถานตากอากาศบางปู เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กุลธิกา วิบูลย์ปิ่น และสันติธร ภูริภักดี. (2562). แนวทางการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามบริบทสังคมประเทศไทย 4.0 กรณีศึกษา: ชุมชนตำบลบ้านแหลม อำเภอบางพลาม จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 13(3), 438-457. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/journaldtc/article/view/241129>
- เกษม ภูณาศรี, ชนิตา พันธุ์มณี, สมบัติ สิงขราช, สภา สุเทพ และดวงตา สุเทพ. (2560). การเลือกเอกลักษณ์ท้องถิ่นสำหรับพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านห้วยชมพู. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 10(4). 86-97. <https://www.journal.nu.ac.th/JCDR/article/view/1626/1205>
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จังหวัดสุพรรณบุรี. (2568, 13 มิถุนายน). แผนพัฒนาจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับทบทวน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. <https://ww1.suphanburi.go.th>
- ชนิษฐา ใจเป็ง. (2566). การพัฒนานักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนไทยอง ตำบลบวค่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจัยวิชาการ, 6(5), 283-296. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view/261672/178626>
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). การมีส่วนร่วมแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการ. พาณิชนคร.
- ธัญวิช วิเชียรพันธ์. (2562). การพัฒนาทักษะการสื่อสารเพื่อเป็นนักสื่อความหมายท้องถิ่น. วารสารสหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี, 5(2). 1-11. <https://www.chonburi.spu.ac.th/interdiscip/filepdf/201908301321568249.pdf>
- ประสารโชค ฐะนุติ และชนัด เผ่าพันธุ์ดี. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในตำบลบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 12(1). 39-45. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/ajpbbru/article/view/255586>

- พัชรมณต์ พร้อมเพียรพันธ์ และสยาม คำปรีดา. (2565). การจัดการการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมชุมชน
ไทหล่มในเขตเทศบาลเมืองหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวิจัยวิชาการ*
, 5(3), 215-223. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view/251632>
- เมธาวี จำเนียร. (2562). การสื่อสารอัตลักษณ์ชุมชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว. *วารสารการจัดการและ
การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 6(1). 235-256. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JMDUBRU/article/view/203387/141858>
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2551). *การวิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา*. คำสมัย.
- วชิรวัชร งามละม่อม. (2559, 3 กุมภาพันธ์). *ทฤษฎีการมีส่วนร่วม*. https://learningofpublic.blogspot.com/2016/02/blog-post_79.html
- วิไลพร สาคริก. (2545). *การสื่อความหมายและการรับรู้เอกลักษณ์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน
หัวหิน*. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2568, 13 มิถุนายน). *การมีส่วนร่วม*. <http://wiki.kpi.ac.th>
- สุพัตรา สุภาพ. (2536). *สังคมและวัฒนธรรมไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 8). โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1. (2568, 13 มิถุนายน). *แผนที่แสดงขอบเขตการปกครองจังหวัดสุพรรณบุรี*.
https://r01.ddd.go.th/spb/download/DinThai53/MAIN/SP/SP_08.html
- เหมือนพิมพ์ สุวรรณภาศ. (2553, 1 กุมภาพันธ์). *สามชุกกับรางวัลจากยูเนสโก: ความสำเร็จบนทาง
แพร่ง*. <https://lek-prapai.org/home/view.php?id=541>
- อรัญญา ดุเบย์ และจุฑาธิปต์ จันทร์เอียด. (2564). แนวทางการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน
ตำบลบ้านแหลม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและ
นวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(11). 147-164. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/article/view/252465/173112>